Smysl a čas

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

2014

jedná se o část původního dokumentu:

2014

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 3. 8. 2014

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 3. 8. 2014

Smysl a čas

Všichni lidé vědí (nebo by mohli vědět) ze své osobní zkušenosti, že nic, co má smysl, se nemůže vyjádřit ani popsat v jedné chvilce (natož bodové, vlastně bezčasové); ani píseň nelze zazpívat celou najednou, v jediném okamžiku. A přesto jsme všichni – aspoň my Evropané – jakoby posedlí myšlenkou, že to nejdůležitější je právě to, co je teď, anebo aspoň to, co spojuje to, co bylo před chvílí, s tím, co bude za chvíli, tím, co se za tu dobu nezmění resp. nezměnilo (tedy jakési „trvající teď“). Nicméně po chvilce uvažování musíme nahlédnout, že to, co se nemění, prostě jen „jest“, ale *beze smyslu* – smysl je přece neoddělitelně spjat s nějakým dějem, s časem, se změnou či proměnou; a živý, aktuální smysl je vždy spjat s budoucností, přesněji se směřováním do budoucnosti a s očekáváním toho, co přichází z budoucnosti. A i když je – za mimořádných okolností – možno něco smysluplného zachytit v něčem trvajícím (trvalém), pak smysl toho, co mělo být zachyceno, může být uchopen jen tak, že ono trvalé je zavedeno, uvedeno rozvedeno do širších časových kontextů, a to aktivně ze strany toho, kdo smyslu chce porozumět. – A protože smysl může mít jen něco, co se pohybuje, mění, je každý smysl spjat s tím, zda se to měnící mění k lepšímu nebo k horšímu. (To druhé není prostě nesmyslem, nýbrž je to úpadek, depravace, „odkrok“ čili „negativní smysl“.)

(Písek, 140803-1.)